

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

[C – 2024/005149]

16 MEI 2024. — Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijk Regering tot opstelling van een “biotoop-oppervlaktefactor” om het theoretische potentieel van een site voor het behoud of de ontwikkeling van de natuur en biotopen en de bijdrage ervan aan de samenhang van het ecologische netwerk te beoordelen

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud, artikel 66, § 1;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 april 2016 tot goedkeuring van het Gewestelijk Natuurplan ;

Gelet op het Koninklijk besluit tot oprichting van Leefmilieu Brussel, artikel 3 § 3, bekrachtigd bij de wet van 16 juni 1989;

Gelet op de “gelijkekansentest”, zoals vereist door de ordonnantie van 4 oktober 2018, aangevuld door het uitvoeringsbesluit van 22 november 2018;

Gelet op het advies van de Brusselse Hoge Raad Voor Natuurbehoud, gegeven op 26 januari 2024;

Gelet op het advies A-2024-006 van de Raad voor het Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gegeven op 8 februari 2024;

Gelet op het advies A-2024-008 van Brupartners, de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gegeven op 26 januari 2024;

Gelet op het advies van Perspective.brussels (ref. 2024/7981), gegeven op 02 februari 2024 ;

Gelet op het ontbreken van het advies van Brulocalis, de vereniging van de Stad en de Gemeenten van Brussel;

Gelet op het ontbreken van het advies van Urban.brussels

Gelet op het advies 75.732/16 van de Raad van State, gegeven op 24 maart 2024;

Overwegende richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, artikel 10.

Gelet op de Europese biodiversiteitsstrategie voor 2030 (COM/2020/380);

Overwegende het Gewestelijk natuurplan dat werd aangenomen op 14 april 2016, conform artikel 8 van de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud;

Overwegende dat maatregel 3, voorschrift 5 van het vermelde gewestelijk natuurplan de goedkeuring voorziet van een wetgevend kader en/of stedenbouwkundige hulpmiddelen met het oog op de bescherming of de versterking van de aanwezigheid van vegetatie ter hoogte van de gebouwen en hun directe omgeving, en de bevordering van de aan de gebouwen gebonden fauna;

Overwegende dat maatregel 5 van hetzelfde plan zal voorzien in de uitvoering van het Brussels ecologisch netwerk, zoals gedefinieerd door de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud, in het bijzonder door rekening te houden met doelstellingen van versterking van het netwerk in de directe omgeving van bouwwerken en inrichtingen, zoals bepaald door voorschrift 4;

Overwegende dat maatregel 9, voorschrift 1 van hetzelfde plan bepaalt dat een synthetische indicator zal worden opgesteld om te beoordelen in welke mate de natuur in aanmerking wordt genomen in bouw- en renovatieprojecten enerzijds, en in projecten in de openbare ruimten anderzijds. Deze indicator moet de specifieke kenmerken van de wijken in aanmerking nemen, en ook rekening houden met een variabele gradatie naargelang van de ligging van het project binnen het Brusselse ecologische netwerk;

Overwegende dat voorschrift 1 van maatregel 16 van hetzelfde Plan bepaalt dat actieve beschermingsmaatregelen worden aangenomen voor de planten- en diersoorten die tot het erfgoed behoren, en in het bijzonder voor de diersoorten gebonden aan gebouwen en soorten gebonden aan vochtige en aquatische milieus;

Gelet op de Gewestelijke strategie voor bestuivende en nuttige insecten 2023-2030, goedgekeurd door de Regering op 15 december 2022, in het bijzonder focus 9 "Versterking van de kwaliteit en kwantiteit van de groene infrastructuur" en focus 10 "Versterking van natuurlijke bestuiving en biologische bestrijding in de landbouw";

Overwegende dat het huidige besluit bijdraagt aan de doelstellingen van het waterbeheerplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de periode 2022-2027, in het bijzonder in het kader van pijler 1 (maatregelen M1.1, M1.2) over de verbetering van het hydrografisch netwerk, de vochtige zones en de verbonden biodiversiteit, en pijler 5 (SD 5.1) over het geïntegreerd regenwaterbeheer;

Op voordracht van de minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bevoegd voor Leefmilieu en Natuurbehoud;

Na beraadslaging,

Besluit :

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit moet worden verstaan onder:

1° "Ordonnantie": de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud;

2° "Biotoop": natuurlijke of kunstmatige structuur die een of meer natuurlijke habitats vormt met homogene fysische, biologische of ecologische omstandigheden, die een biodiversiteit en specifieke gemeenschappen van flora, fauna, fungi of micro-organismen kunnen ondersteunen, door als rustplaats, schuilplaats, corridor, beschutting, voedsel of nestgelegenheid te dienen voor deze soorten;

3° "Landschapselementen": oppervlakte-, puntvormige- of lineaire elementen, die zich duidelijk aftekenen tegen het landschap en een eigen ecologische, functionele en/of sociaaleconomische functie hebben, waaronder de lineaire natuurlijke of kunstmatige elementen die bijdragen aan de coherentie van het ecologisch netwerk en die een functie van biotoop hebben of kunnen hebben of, in tegenstelling daarmee, de biotopen en natuurlijke habitats kunnen schaden, versnipperen of aantasten;

4° "Landschappelijke invloed": de bijzondere ecologische en landschappelijke invloed van een deel van het gewestelijk grondgebied, tot uiting komend in biotopen, landschapselementen, soorten flora, fauna, schimmels of micro-organismen of sociaalhistorische, stedenbouwkundige en morfologische criteria die er, hoewel niet exclusief, vaker voorkomen;

5° "Beheersplannen": plannen opgesteld met toepassing van de artikelen 29, 32, 37, 50 en 119 van de ordonnantie;

6° "Verharding": een element dat de bodem en bouwwerken bedekt en dat mineraal, synthetisch of organisch, continu, modulair of korrelvormig, doorlatend of ondoorlatend, al dan niet beplant, en al dan niet in water kan zijn;

7° "Bouwwerk": gebouw of constructie, zelfs uit niet-duurzame materialen, dat in de grond is ingegraven, dat in de grond of in een bestaande constructie is verankerd of waarvan de steun op de grond de stabiliteit verzekert, en dat bestemd is om te blijven staan, zelfs als ook demontering of verplaatsing mogelijk is;

8° "Boombedekking": orthogonaal oppervlak ingenomen door de bomenkruin en struiken van 2 m hoog en meer, wanneer ze in het blad staan;

9° "Open ruimte": onbebouwde bovengrondse ruimte;

10° "Open milieu": een open (semi-)natuurlijke ruimte gedomineerd door lage, kruidachtige en/of lage struikachtige plantenformaties, met een boombedekkingsgraad van niet meer dan 25 %, zoals gazons, weiden, grasland en akkers;

11° “Gesloten milieu”: een open (semi-)natuurlijke ruimte gedomineerd door hoge, struikachtige of boomachtige plantenformaties, met een boombedekkingsgraad van meer dan 25 %, zoals bossen, wouden en beboste zones;

12° “Aan de gebouwen gebonden fauna”: de diersoorten, met uitsluiting van huisdieren, waarvan de biologische cyclus in zijn geheel of voor een deel tot stand komt in of op gebouwen, door een sterke voorkeur of door noodzaak, zodat dat de inrichting van de open ruimte op zich niet volstaat om de instandhouding ervan te garanderen;

13° “Terrein”: Perceel of geheel van aan elkaar grenzende percelen, al dan niet opgenomen in het kadaster, toebehorend aan eenzelfde eigenaar.

Art. 2. § 1. Onverminderd de bepalingen die van toepassing zijn op habitats van gewestelijk of communautair belang, worden de stadsbiotopen en landschapselementen bedoeld in bijlage 1 beschouwd als van groot belang voor fauna en flora, en dragen ze waar dan ook bij tot de samenhang van het Natura 2000-netwerk en het ecologische netwerk op het hele gewestelijke grondgebied.

Leefmilieu Brussel stelt op de specifieke www.renature.brussels de goede praktijken beschikbaar en aanbevelingen met betrekking tot het ontwerp, de ontwikkeling, het onderhoud en de monitoring van de stadsbiotopen en landschapselementen bedoeld in bijlage 1.

§ 2. Onverminderd de bepalingen die van toepassing zijn op soorten en habitats van gewestelijk of communautair belang worden de in bijlage 1 bedoelde stadsbiotopen en landschapselementen worden geïdentificeerd en verbeterd in het licht van de potentiële of bewezen aanwezigheid van bepaalde dier- of plantensoorten, die met name worden vastgesteld op basis van de monitoring van de natuurlijke habitats, uitgevoerd overeenkomstig artikel 15 van de ordonnantie.

Art. 3. De berekening van de in artikel 5 bedoelde coëfficiënt omvat de gegevens van de kaart van het Brussels ecologisch netwerk bedoeld in artikel 9, § 2, 2° van de ordonnantie en goedgekeurd door de regering met een besluit (Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 april 2016 tot goedkeuring van het Gewestelijk Natuurplan).

De kaart van het Brussels ecologisch netwerk is beschikbaar op de website van Leefmilieu Brussel.

Art. 4. § 1. Om te voldoen aan de doelstellingen die zijn beschreven in artikel 2, § 2 van de ordonnantie, en conform paragraaf 3 ervan, worden vier landschappelijke invloeden gedefinieerd voor het Brussels ecologisch netwerk:

- Bosinvloed;
- Landbouwinvloed;
- Stadsinvloed;
- Waterinvloed, die complementair is met de andere doorkruiste gebieden;

De landschappelijke invloeden worden gekenmerkt in bijlage 2, deel A, en de zones waarop ze betrekking hebben, zijn in kaart gebracht in bijlage 2, deel B.

§ 2. De landschappelijke invloeden bedoeld in paragraaf 1 dienen als richtsnoer voor het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van de open ruimten in die zin dat ze de coherentie van het in artikel 3 bedoelde Brussels ecologisch netwerk versterken met de relevante stadsbiotopen en landschapselementen bedoeld in artikel 1.

De versterking van de landschappelijke invloeden vindt echter plaats zonder schade toe te brengen aan de biotopen en natuurlijke habitats van de beschermde soorten die reeds ter plaatse bestaan, wat de instandhoudingsdoelstellingen van de beschermde soorten en de soorten van gewestelijk en communautair belang teniet zou doen, en zonder afbreuk te doen aan de bepalingen van de eventuele beheerplannen die voor de betreffende gebieden zijn opgesteld.

Art. 5. Een coëfficiënt is vastgelegd, de “versterkte biotooppervlaktefactor”, ook wel genoemd “versterkte biotooppervlaktefactor” of BAF+ (BAF staat voor “biodiversity area factor”), die wordt berekend op basis van de in bijlage 3 opgenomen formules en waarden.

De BAF+ heeft de volgende doelstellingen:

- het behoud of de ontwikkeling van de in artikel 2, § 1 bedoelde stadsbiotopen en landschapselementen objectief voorstellen en aanmoedigen;
- desgevallend, aanlegwerken die ten goede komen aan bepaalde diersoorten bevorderen in overeenstemming met artikel 2, § 2;
- de operationele uitvoering van het Brussels ecologisch netwerk zoals bedoeld in artikel 3 versterken door obstakels, barrières en hinder voor de fauna te verminderen;
- de coherentie van het Brussels ecologisch netwerk verbeteren op het vlak van de landschappelijke invloeden bedoeld in artikel 4, § 1.

Art. 6. § 1. De in artikel 5 bedoelde coëfficiënt wordt berekend op basis van de feitelijk bestaande toestand en, desgevallend, geplande situaties.

De coëfficiënt wordt berekend op schaal van het terrein.

§ 2. In het kader van de geplande situaties wordt een indicatieve theoretische referentiewaarde berekend aan de hand waarvan het project kan worden geanalyseerd met betrekking tot de voorwaarden ervan.

De referentiewaarde wordt bepaald volgens de aanlegscenario's en de locatie van het terrein in het Brussels ecologisch netwerk, op basis van de in bijlage 3, deel D, vastgelegde principes, formules en wegingsfactoren.

Art. 7. § 1. De in artikel 5 bedoelde coëfficiënt en, desgevallend, de in artikel 6, § 2 bedoelde referentiewaarde, worden berekend op basis van de beste informatie die beschikbaar is op het moment waarop de berekening wordt gemaakt, en die in het bijzonder afkomstig is van de beschikbare plannen van architecten en van de landschapsplannen, en van de cartografische gegevens die ter beschikking worden gesteld door de gewestelijke besturen. Deze informatie wordt aangevuld door minstens één terreinbezoek, dat bedoeld is om de in bijlage 1 bedoelde biotopen te identificeren.

De gegevens kunnen worden aangevuld met opmetingen van landmeters, inventarissen van habitats van fauna en flora en alle elementen die het bewijs vormen van de aanwezigheid of afwezigheid van de stadsbiotopen en landschapselementen bedoeld in artikel 2, § 1 en van de doelsoorten bedoeld in artikel 2, § 2.

§ 2. De berekening wordt aangevuld met een beschrijvende bijlage die de elementen omvat die worden beschreven in bijlage 4.

Deze bijlage maakt het mogelijk de berekening aan te vullen met de in paragraaf 1, tweede lid bedoelde gegevens en de bron van de gegevens vast te stellen, de aanlegwerken te rechtvaardigen met betrekking tot de in artikel 2, § 1, eerste lid, en in artikel 4, § 2, tweede lid bedoelde uitzonderingen, of het niet-bereiken van de in artikel 6, § 2 bedoelde referentiewaarde toe te lichten.

§ 3. De inhoud van bijlage 4 kan worden afgestemd op of geïntegreerd in elk ander relevant document, met name een verklarende nota bij een aanvraag van stedenbouwkundige vergunning, een effectenverslag, een effectenstudie of een passende effectenbeoordeling.

§ 4. Leefmilieu Brussel stelt op zijn website een automatische calculator, een model van beschrijvende bijlage en een methodologische gids voor de berekening en de interpretatie van de BAF+ ter beschikking.

Art. 8. § 1. Op voorwaarde dat de verkregen resultaten voldoen aan de door dit besluit vastgelegde kenmerken, waarden en referenties, is Leefmilieu Brussel bevoegd om een aangepaste versie van de in artikel 5 bedoelde coëfficiënt voor te stellen, voor gebruik in contexten waarin de in bijlage 1 bedoelde types, metingen en samenstellingen van stadsbiotopen en landschapselementen niet nauwkeurig kunnen worden bepaald, in het bijzonder in de schets- of voorontwerpfase, voor de plannen en programma's, of voor de gebieden die meerdere terreinen, huizenblokken of wijken beslaan.

De aangepaste versie kan het aantal in aanmerking genomen biotopen verminderen, ze samenvoegen in de vorm van coherente entiteiten, en er desgevallend een waarde aan toekennen die niet hoger mag zijn dan de gemiddelde waarde van de samengevoegde entiteiten.

De aangepaste versie voorziet de mogelijkheid om op evenredige wijze verschillende landschappelijke invloeden en types van zones van het ecologisch netwerk te omvatten.

Het gebruik van de aangepaste versie, in de juiste context, doet niets af aan de gedetailleerde berekening op schaal van het terrein in een latere fase van de concrete uitwerking van een project.

§ 2. Leefmilieu Brussel mag de benamingen van de stadsbiotopen, landschapselementen en subfactoren van de BAF+ wijzigen om ze in overeenstemming te brengen met de terminologie uit de wetgeving of de regelgeving op het vlak van stedenbouw of om de communicatie ervan te vergemakkelijken.

§ 3. Op voorwaarde dat de verkregen resultaten voldoen aan de door dit besluit vastgelegde kenmerken, waarden en referenties, mag Leefmilieu Brussel de methoden voor het meten van de stadsbiotopen en landschapselementen bedoeld in bijlage 1 nader bepalen, alsook de methoden voor het beoordelen van de aanwezigheid van doelsoorten specificeren om ze in overeenstemming te brengen met de observatiegegevens die beschikbaar zijn en ter beschikking worden gesteld in het kader van artikel 15 van de ordonnantie.

Art. 9. Wanneer ze worden berekend in het kader van administratieve procedures die onafhankelijk van onderhavig besluit worden georganiseerd, of op vrijwillige basis, kunnen de BAF+-formulieren en de in artikel 7, § 2 bedoelde bijlage worden bezorgd aan Leefmilieu Brussel langs elektronische weg, met het oog op de compilatie, archivering en doorlopende verbetering van de tool.

De doorgegeven gegevens zijn uitsluitend bestemd om informatie over het milieu te verstrekken en worden vooraf ontdaan van alle gegevens van persoonlijke aard.

Art. 10. De minister die bevoegd is voor Leefmilieu en Natuurbehoud is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 16 mei 2024.

Voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering :

De Minister-President
van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,
R. VERVOORT

De Minister van Klimaattransitie,
Leefmilieu, Energie en Participatieve democratie,
A. MARON
